

Uforklarlige forskelle på kommuners tilskud til private dagtilbud: Pengene følger ikke barnet

Hvis forældre vælger en privat børnehave eller vuggestue til deres børn, modtager institutionen en række skattefinansierede tilskud, som skal afspejle omkostningsniveauet i de kommunale institutioner. Men den store variation i tilskuddene på tværs af kommunerne tyder dog på, at de ikke altid fastsættes korrekt.

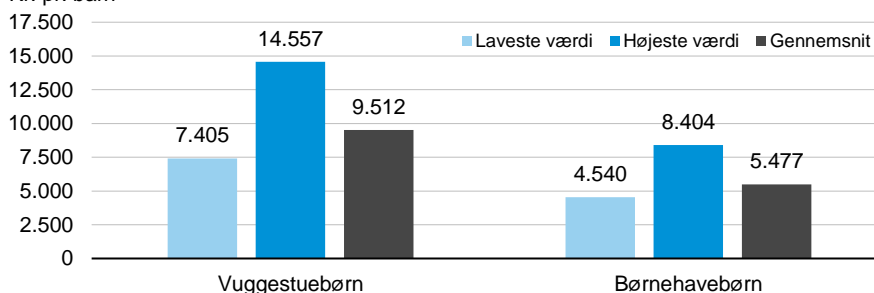
Forskelle i tilskud på over 7.000 kr.

Når børn passes i private dagtilbud følger tre tilskud fra kommunen med: et administrations-, bygnings- og driftstilskud pr. barn. Ifølge reglerne skal tilskuddene afspejle kommunens egne omkostninger. Private dagtilbud modtager i en gennemsnitskommune et samlet tilskud på ca. 9.512 kr. pr. vuggestuebarn og 5.477 kr. pr. børnehavebarn om måneden i 2021. Men gennemsnittet dækker over betydelige variationer på op til 7.152 kr. og 3.864 kr. pr. barn pr. måned.

Store variationer blandt de samlede tilskud til private dagtilbud

Gennemsnitligt samlet månedlige tilskud til private dagtilbud pr. barn

Kr. pr. barn

Anm.: Vuggestue- og børnehavebørn opdeles i hhv. aldersgruppen 0-2 årige og 3 år og frem mod skolestart. Alle priser er i 2021-priser. Ærøs tilskud pr. vuggestuebarn er ikke medtaget, da der er angivet et tilskud på 0 kr. Gladsaxe Kommunes driftstilskud til vuggestuebørn ligger ca. 3.000 kr. over det næsthøjeste tilskud, hvilket bidrager til den store variation. Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. BUU alm. del, svar på spørgsmål 316-318 (2020-21).

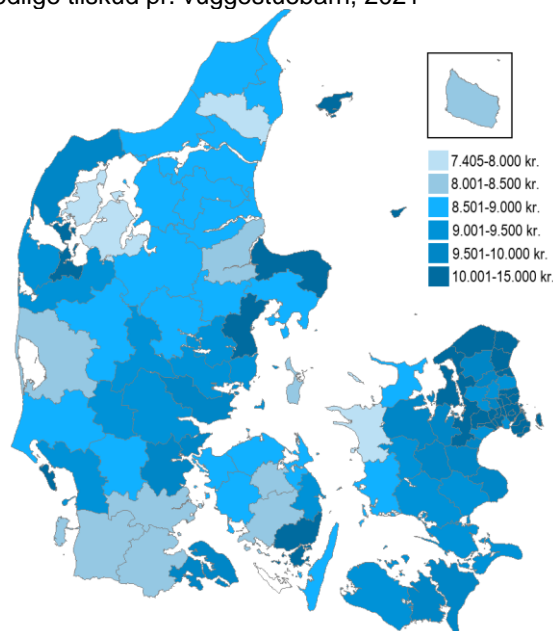
Den store variation i tilskuddene i 2021 tyder på, at kommunernes beregninger ikke altid stemmer overens med deres faktiske omkostninger på dagpasningsområdet. Fastsættes tilskuddet for lavt, underminerer det de private daginstitutioners mulighed for at etablere og drive deres tilbud på fair og lige vilkår, hvilket dermed i sidste ende kan begrænse forældrenes valgmuligheder.

Nogle nabokommuner oplever store forskelle

Ved et hurtigt blik på den geografiske fordeling af de månedlige tilskud til vuggestuebørn (0-2 årige), fremgår det, at der i nogle områder findes tilskud i nogenlunde samme størrelsesorden. Dog er det også tydeligt, at der i mange tilfælde er nabokommuner med store forskellige imellem.

Flere kommuner har meget højere eller lavere tilskud end nabokommunen

Samlet månedlige tilskud pr. vuggestuebarn, 2021

Anm.: Vuggestue- og børnehavebørn opdeles i hhv. aldersgruppen 0-2 årige og 3 år og frem mod skolestart. Alle priser er i 2021-priser. Ærørs tilskud pr. vuggestuebarn er ikke medtaget, da der er angivet et tilskud på 0 kr.
Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. BUU alm. del, svar på spørgsmål 316-318 (2020-21).

Bygningstilskud

Højere generelle boligomkostninger afspejles til dels i tilskuddet

Bygningstilskuddet har til formål at dække de ejendomsrelaterede udgifter såsom husleje, vedligeholdelse mv. svarende til de gennemsnitlige udgifter pr. barn i et aldersvarende dagtilbud (selvejende eller udliciteret) i kommunen.¹ Hvis kommunen ikke har selvejende eller udliciterede dagtilbud, vil beløbet beregnes som en procentdel

¹ Dagtilbudsloven §37, stk. 1-2

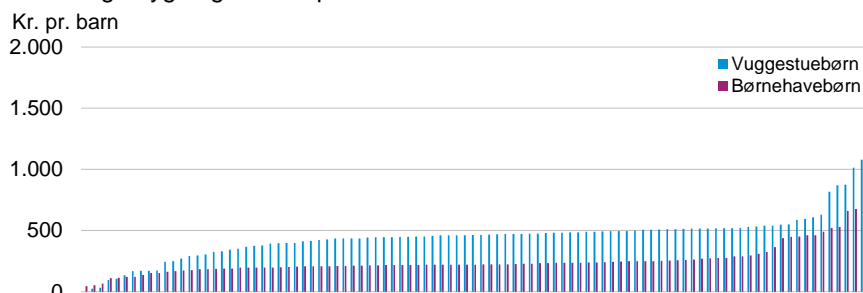
Private dagtilbud i nabokommuner ser meget forskellige tilskud

af de budgetterede bruttodriftsudgifter for et alderssvarende dagtilbud.²

De ejendomsrelaterede udgifter vil naturligvis være påvirket af de gældende leje- og boligomkostninger i kommunen, hvilket kan variere meget. Derfor ses det også forventeligt, at tilskuddene er højere i kommuner som Gentofte, København og Frederiksberg. Det er dog svært at finde en direkte sammenhæng mellem de gennemsnitlige boligpriser og tilskuddet hos kommunerne, når de sammenholdes.³ Den generelle sammenhæng er langt fra entydig, og der kan findes flere eksempler på nabokommuner med tætliggende gennemsnitlige kvadratmeterpriser og store forskelle i bygningstilskuddet pr. barn. For eksempel er tilskuddet pr. vuggestuebarn i Ishøj Kommune (kvadratmeterpris på 28.406 kr.) 517 kr. pr. måned, mens nabokommunen Høje-Taastrup (kvadratmeterpris på 27.616 kr.) private dagtilbud modtager under halvdelen, nemlig 244 kr. pr. måned pr. vuggestuebarn. Ligeledes udgør bygningstilskuddet i Aabenraa Kommune kun en tiendedel af Tønder Kommunes.⁴

Store og uforklarlige forskelle på bygningstilskud til private

Månedlige bygningstilskud pr. barn i 2021

Anm.: Vuggestue- og børnehavebørn opdeles i hhv. aldersgruppen 0-2 årige og 3 år og frem mod skolestart. Alle priser er i 2021-priser. Ærø's tilskud pr. vuggestuebarn er ikke medtaget, da der er angivet et tilskud på 0 kr. Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. BUU alm. del, svar på spørgsmål 316 (2020-21).

Variation på over 1.000 kr. pr. måned til ejendomsudgifter

Bygningstilskuddet er præget af særdeles høj variation. I 2021 får nogle kommuners private dagtilbud helt ned til kun 24 kr. pr. vuggestuebarn, hvorimod andre får flere hundrede kroner pr. barn. Samlet set, spænder variationen i tilskud pr. vuggestuebarn over 1.591 kr. og for børnehavebørn er variation 1.151 kr.⁵ Nogle

² For vuggestuebørn (0-2 år), vil der være tale om 4,1 procent af kommunens gennemsnitlige budgetterede bruttodriftsudgifter. For børnehavebørn (3+ år), er det 3,2 procent. Dette kaldes tilbagefaldsreglen.

³ Kommunernes boligpriser er fundet på boliga.dk og er hentet d. 14/10-2021. Ved sammenholdte bygningstilskud og boligpriser, findes en svag positiv sammenhæng, som særligt er drevet af få kommuners yderplaceringer.

⁴ Kvadratmeterprisen er for Aabenraa og Tønder Kommune hhv. 11.502 og 10.710 kr. pr. m². De private dagtilbud i Aabenraa Kommune modtager 32 kr. månedligt pr. vuggestuebarn, mens de i Tønder Kommune modtager 325 kr.

⁵ Tilskuddet pr. barn går fra 24 – 1.1615 kr. for 0-2 år og 45-1.196 kr. for 3+ årige i 2021. Ærø's tilskud pr. vuggestuebarn er ikke medtaget, da der er angivet et tilskud på 0 kr.

Selvejende med gratis leje tæller med i gennemsnittet

kommuner modtager altså mange gange beløbet for andre. Gennemsnittet for de ti kommuner med højeste tilskud for vuggestuebørn er over seks gange højere end gennemsnittet for de ti kommuner med laveste tilskud.

For nogle selvejende daginstitutioner bliver bygninger stillet frit til rådighed af kommunen, hvilket medfører lejeomkostninger på 0 kr. Dette har derfor uundgåeligt en negativ effekt på bygningstilskuddet. Det er dog muligt for kommunerne selv at hæve tilskuddet til de private dagtilbud, hvis det beregnede beløb ikke vurderes at være repræsentativt for de faktiske udgifter forbundet med alle de ejendomsrelaterede udgifter pr. barn.⁶ Med tilskud helt ned på 24 kr. pr. barn, er det svært at forestille sig, at denne mulighed bliver brugt alle steder.

Nogle kommuner modtager langt under gennemsnittet

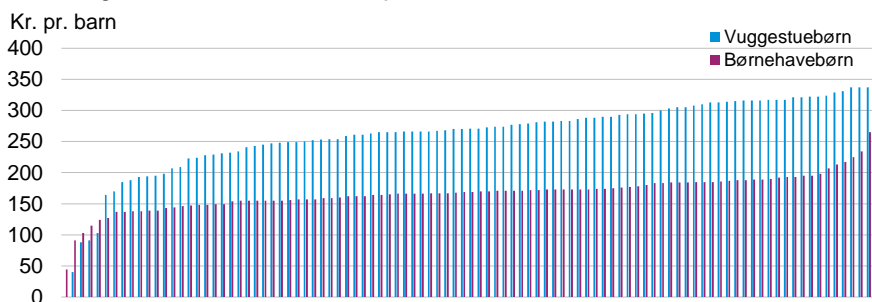
Administrationstilskud

Efter samme princip som for bygningstilskuddet skal kommunen give tilskud til det private dagtilbud svarende til de gennemsnitlige administrationsudgifter pr. barn i et aldersvarende dagtilbud (selvejende og udliciteret) i kommunen for at dække den del af omkostningerne.⁷

Disse tilskud er karakteriseret ved en lavere variation, om end stadig betydelig. Blandt vuggestuebørnene spænder tilskuddet pr. barn pr. måned i 2021 fra 40 kr. til 337 kr., mens det for børnehavebørn spænder fra 44 kr. til 265 kr.

Markant variation i administrationstilskud

Månedlige administrationstilskud pr. barn i 2021

Anm.: Vuggestue- og børnehavebørn opdeles i hhv. aldersgruppen 0-2 årige og 3 år og frem mod skolestart. Alle priser er i 2021-priser. Ærøs tilskud pr. vuggestuebarn er ikke medtaget, da der er angivet et tilskud på 0 kr.
 Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. BUU alm. del, svar på spørgsmål 318 (2020-21).

⁶ Dette blev muligt ved [ændringen af dagtilbudsloven](#) i 2018.

⁷ Dagtilbudsloven §38, stk. 1-2.

Ingen sammenhæng
med generelle udgifter

En mulig årsag til variationen kunne være en forskel i de generelle administrationsudgifter hos kommunen. Det lader dog ikke til at være tilfældet, når kommunernes administrationstilskud sammenholdes med deres udgifter til decentral ledelse og administration pr. barn i alderen 0-5 år for 2021.⁸

Driftstilskud

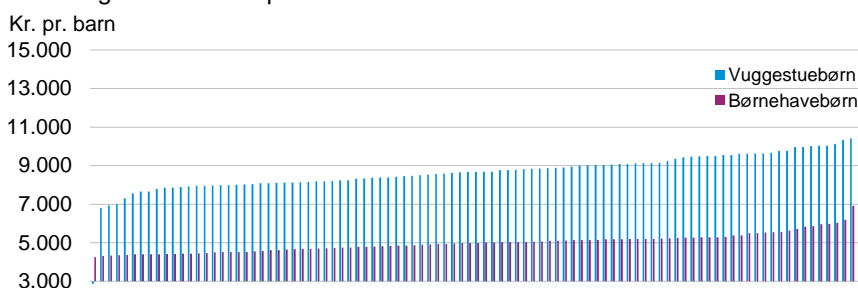
I nogle kommuner er
driftstilskuddet dobbelt
så højt ift. andre

Driftstilskuddet gives til de private dagtilbud og har til formål at dække udgifter forbundet med den daglige drift af institutionen – det vil sige selve børnepasningen – på samme vilkår som i et alderssvarende tilbud i kommunen.⁹

På samme vis som for de andre to tilskud, kan der ligeledes her findes stor variation. Beløbet for driftstilskuddet er en del højere, men rummer samme høje variation. Blandt vuggestuebørnene, modtages der i 2021 mellem 6.801 og 14.044 kr. pr. barn pr. måned. For børnehavebørnene, spænder tilskuddet mellem 4.258 og 7.987 kr. pr. barn pr. måned.¹⁰ Der er altså private dagtilbud, som i nogle kommuner modtager over dobbelt så meget til den daglige drift pr. barn i forhold til andre.

Over 7.000 kr. adskiller højeste og laveste driftstilskud pr. vuggestuebarn

Månedlige driftstilskud pr. barn i 2021

Anm.: Vuggestue- og børnehavebørn opdeles i hhv. aldersgruppen 0-2 årige og 3 år og frem mod skolestart. Alle priser er i 2021-priser. Ærø's tilskud pr. vuggestuebarn er ikke medtaget, da der er angivet et tilskud på 0 kr. Gladsaxe Kommunes driftstilskud til vuggestuebørn ligger ca. 3.000 kr. over det næsthøjeste tilskud, hvilket bidrager til den store variation.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet. BUU alm. del, svar på spørgsmål 317 (2020-21).

Dagplejere med lavere
omkostninger ikke bæ-
rende årsag

I beregningen af driftstilskuddet indgår kommunens dagplejere, som generelt har lavere driftsomkostninger. De vil altså kunne trække gennemsnittet og dermed tilskuddet til de private

⁸ For beskrivelse af indhentning af de kommunale nettodriftsudgifter til decentral ledelse og administration, henvises til metodeafsnittet. Pearsons korrelationskoefficienten er lig 0,08 mellem de gennemsnitlige tilskud pr. kommune (tilskuddet til vuggestue- og børnehavebørn divideret med 2) og kommunens nettodriftsudgifter til administration er givet ved.

⁹ Dagtilbudsloven §36, stk. 1-6

¹⁰ Alle beløb er angivet i faste 2021-priser. Ærø indgår ikke i sammenligningen for driftstilskuddet for børn i alderen 0-2 år, da der her er angivet 0 kr. i tilskud. Dog indgår de for de ældre børn.

vuggestuer ned. Ved at gennemgå forholdet mellem de forskellige tilskud sammenholdt med antal dagplejere i kommunen, kan det dog afvises at være forklarende for den variation, som kan observeres kommunerne imellem.¹¹ Kommunerne har, på samme vis som for bygningstilskuddet, mulighed for at udtage dagplejerne af beregningen og sætte tilskuddet højere end ellers beregnet, hvis det vurderes ikke at være tilstrækkeligt sammenholdt med driftsudgifterne hos et aldersvarende tilbud i kommunen.¹²

Sammenhæng mellem de kommunale driftsudgifter

En undersøgelse af de generelle kommunale nettodriftsudgifter på området, kan delvis forklare denne variation idet tilskuddene følger de generelle nettodriftsudgifter på området med en relativ høj korrelationskoefficient.¹³ Hvorfor der er så stor forskel mellem driftsudgifterne pr. barn i de enkelte kommuner, står dog stadig ubesvaret.

Metode

Tilskud til private dagtilbud

Data til grund for denne analyse stammer fra Børne- og Undervisningsministerens svar på spørgsmål fra Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg (BUU alm. del, svar på spørgsmål 316-318 (2020-21)).

I svarene indgår en oversigt over hver kommunes bygnings-, administrations- og driftstilskud for perioden 2018-2021 opgjort i faste 2021-priser. Tilskuddene er beregnet på baggrund af kommunernes årlige indberetninger om budgetterede pladser, takster og tilskud på dagtilbudsområdet til Indenrigs- og Boligministeriet. Alle tilskud afspejler det årlige tilskud delt med 12 for at opgøre det månedlige tilskud.

Hvis en kommune hverken har selvejende eller udliciterede daginstitutioner, beregnes tilskuddene på baggrund af en procentdel af de budgetterede bruttodriftsudgifter for et aldersvarende dagtilbud i kommunen for en fuldtidsplads. Dette kaldes tilbagefaldsreglen. Der er i udvalgsvaret for alle kommuner beregnet vejledende bygnings- og administrationstilskud efter tilbagefaldsreglen. Der

¹¹ Antallet af dagplejere kan hentes gennem tabellen BOERN4 hos Danmarks Statistik. Sammenhængen undersøges illustrativt gennem scatterplots, hvori det tydeligt fremgår, at der ikke er en entydig sammenhæng. Sammenhængen er undersøgt for 2020, da der endnu ikke er offentliggjort statistik for antal dagplejere for 2021.

¹² Dette blev muligt ved [ændringen af dagtilbudsloven](#) i 2018.

¹³ For beskrivelse af de kommunale nettodriftsudgifter pr. barn i alderen 0-5 år, henvises til metodeafsnittet. Ved sammenholdte tilskud og generelle kommunale udgifter findes en Pearsons korrelationskoefficient på 0,6.

antages i denne analyse, at dette er gældende for kommuner, hvor der er angivet samme størrelse tilskud både uden og med tilbagefaldsreglen.

**Kommunernes netto-
driftsudgifter til dagtil-
bud**

De kommunale nettodriftsudgifter for dagtilbud pr. barn (0-5 årige) 2021 er beregnet gennem kommunernes budgetter, som er offentliggjort gennem Danmarks Statistik. For følgende funktioner er der udtrukket nettodriftsudgifter:

- 5.25.10 Fælles formål (dagtilbud til børn og unge)
- 5.25.13 Tværgående institutioner
- 5.25.14 Daginstitutioner

Antallet af 0-5 årige er ligeledes hentet gennem Danmarks Statistik pr. 1. januar 2021.

**Kommunernes netto-
driftsudgifter for decen-
tral ledelse og admini-
stration**

De kommunale nettodriftsudgifter forbundet med decentral ledelse og administration i relation til dagtilbud, er ligeledes hentet gennem kommunernes budgetter ved brug af art '200' for samme funktioner, som beskrevet ovenfor. Dette nøgletal er på samme vis angivet pr. 0-5 årige.